

Fra: Naturvernforbundet, Greenpeace Norge, Natur og Ungdom, WWF Verdens Naturfond
Til: Olje- og Energidepartementet

Høringsinnspill: Tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) 2022

TFO-ordningen har siden oppstarten i 2003 fungert som en effektiv ordning for utstrakt leting etter mer petroleumsressurser. Ordningen kom i gang lenge etter verdens klimaproblemer var kjent, men har likevel aldri tatt hensyn til klima. Det er beklagelig, ettersom TFO-ordningen har og fortsetter å bidra betydelig til nye funn som igjen vil generere nye utslipp av klimagasser. I tillegg medfører ordningen økt press og risiko for naturmangfoldet i havet, både gjennom risiko for forurensing fra petroleumsutvinning, samt klimaendringene det medfører. Til tross for grundige og jevnlig miljøfaglige råd gjennom ordningens 19 år, venter vi fortsatt på dagen de blir lyttet til.

TFO 2022 er den første tildelingsprosessen for utvinningstillatelser til oljevirksomhet som denne regjeringen setter i gang selv, og dermed den første som tar utgangspunkt i Hurdalsplattformen. I plattformen skriver regjeringen blant annet:

“Arealtilgangen skal styres slik at hensynet til fornybare næringer, klima og miljø veier tungt. Klima og miljø skal vurderes mer helhetlig i TFO-rundene”.

Med de foreslåtte utvidelsene, og ingen innskrenkninger, undrer vi oss på hvordan hensynet til klima og miljø vurderes mer helhetlig, og hvorvidt det veier tyngre enn tidligere runder. Vi håper derfor at Olje- og energidepartementet nå ser seg villige til å lytte til miljøfaglige innspill.

Kort oppsummering av våre innspill:

- Avlyse høring og følgende utlysningen av TFO for 2022
- Permanent avskaffe alle ordninger for tildeling av utvinningstillatelser til petroleumsproduksjon, både TFO og ordinære konsesjonsrunder.
- Ikke forlenge eller fornye aktive utvinningstillatelser

Om Olje- og energidepartementet skulle velge å ikke lytte til våre overordnede innspill, har vi også følgende begrunnelser for å fjerne de følgende blokkene fra den foreslåtte utvidelsen, samt fra dagens TFO-områder.

- Fjerne utvidelsen i blokkene 7426/10, 11, 12 fra utlysningen, da de ligger delvis innenfor den naturvitenskapelige iskantsonen med en grense på 0,5% isfrekvens
- Fjerne utvidelsen i blokkene 7326/11, 12, 7327/10, 11, 12, og 7328/10, 11, 12 fra utlysningen, da de ligger delvis i eller svært nær viktige svømmetrekk for Lomvi fra Bjørnøya
- Fjerne utvidelsen i blokkene 7231/1, 2, 3, 5, 6, da de ligger midt i oppvekstområdet til Lomvi fra Bjørnøya
- Innskrenke dagens TFO-området slik at selskapene ikke kan søke på noen blokker som er helt eller delvis innenfor noen av de særlig verdifulle og sårbare områdene (SVO), eller den naturvitenskapelige iskantsonen (definert ved 0,5% isfrekvens i april måned i perioden 1988-2017)

Konsekvenser utslipp fra norsk olje og gass har på verdens klima

“Å investere i fossil energi og infrastruktur er moralsk og økonomisk galskap”

FNs generalsekretær António Guterres, 4. april 2022

4. april i år lanserte FNs klimapanel (IPCC) den tredje delrapporten, som sammen med to andre delrapporter vil utgjøre klimapanelets kommende sjettede hovedrapport. De foregående rapportene har ikke holdt igjen på å beskrive hvor dramatisk og akutt klimakrisen er. Dessverre fører verdens stadig økende utslipp av klimagasser til at virkeligheten rapportene beskriver blir stadig mer skremmende. Og hovedårsaken til dette er forbrenningen av kull, olje og gass.

Norge er verdens syvende største eksportør av klimagassutslipp fra fossile brensler. Dermed er vi blant verdens største eksportører av klimaendringer. Å ikke ta ansvar for konsekvensene av olje og gassen vi tjener oss rike på er uansvarlig og umoralsk. Få oljeproduiserende land som Norge har like gode forutsetninger for å gjennomføre en grønn og rettferdig omstilling. Det er vår moralske plikt å gå foran i å redusere vår produksjon av olje og gass.

I den tredje delrapporten fra klimapanelet skriver de at det fortsatt er mulig å begrense global oppvarming til 1,5 grader. Men selv med umiddelbar formidabel innsats vil sannsynligvis oppvarming overstige 1,5 grader, før den senker seg under igjen i slutten av århundret.

Vi håper olje- og energidepartementet har en forståelse av hvor dramatisk dette er, og hvor motstridende det da er å lete etter mer olje og gass. Om en utvinningstillatelse blir tildelt i TFO 2022, som vanligvis skjer i januar-februar følgende år, kan vi nok regne med at det tar rundt 15 år før et felt på den lisensen blir satt i drift. Vi stiller oss derfor svært undrende til hvordan departementet tenker at oppstart av nye felt i 2040 vil være forenelig med å være i et nullutslippssamfunn i 2050. Noen vil kanskje kalle å planlegge for oljefelt i strid med klimamålene som farlig og radikalt. Vi støtter oss til FNs generalsekretær António Guterres sine karakteristikker av departementet.

“Klimaaktivister opplever å noen ganger bli fremstilt som farlige og radikale. Men de farlige radikale er de som øker produksjonen av fossil energi”

FNs generalsekretær António Guterres, 4. april 2022

Vi stiller oss også kritiske til hvorvidt eventuelle utbygginger som kan komme av letevirsomheten fra denne TFO-runden vil være i tråd med den norske grunnloven.

I klimasøksmålet mot den norske stat slo Høyesterett fast at statens myndigheter har både rett og plikt til å avvise en plan for utbygging og drift (PUD) av hensyn til konsekvensene for verdens klima.

18. mars 2022 sendte Norsk institusjon for menneskerettigheter (NIM) en utredning til Olje og energidepartementet, på oppdrag fra nevnte departement. NIM hadde fått i oppdrag fra departementet å utrede når staten vil ha plikt etter Grunnlovens § 112 til å nekte godkjenning av PUD “av omsyn til klima og miljøet ellers”, samt praktiseringen av denne terskelen ved konsekvensutredninger av enkeltstående søknader om PUD.

I utredningen skriver NIM:

“NIM mener plikten etter Grl. § 112 til å nekte PUD av hensyn til klima og miljøet ellers inntre når de territorielle og eksporterte forbrenningsutslipp som en godkjenning vil gi opphav til, ikke er forenelig med å begrense oppvarmingen til 1,5°C (...)”

“Oppdaterte vitenskapelige kilder tilsier at det ikke er rom for å godkjenne ny produksjon av olje og gass innenfor det gjenværende karbonbudsjettet for å begrense oppvarmingen til 1,5 grader. Ut fra foreliggende kilder, er det derfor nærliggende at plikten til å nekte PUD av hensyn til klima og miljø har inntrådt, med mindre departementet etter føre var-prinsippet konkret kan påvise at en PUD i det enkelte tilfellet likevel er forenelig med å begrense oppvarmingen til 1,5 grader.”

NIM konkluderer til slutt med at PUD-godkjenninger gitt etter 22. Desember 2020 bør behandles på nytt, og ytterlige PUD-søknader settes på vent. Om departementet mener NIMs utredning har noen verdi bør de først og fremst følge NIMs anbefalinger.

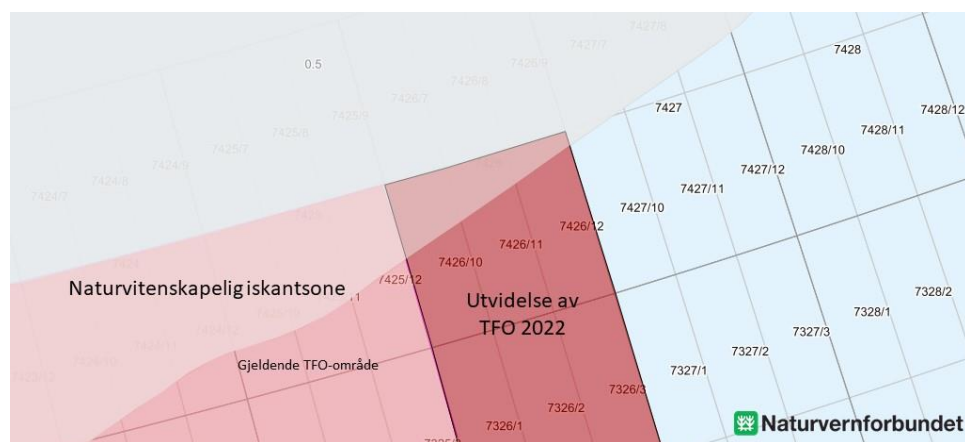
I forbindelse med TFO 2022 ønsker vi at departementet forklarer hvordan oljefelt som kommer i produksjon i 2040 kan være i tråd med 1,5-gradersmålet. Selv om ingen kan garantere at lisenser delt ut i denne TFO-runden vil føre til realiserbare olje- og/eller gassfelt, så antar vi at nettopp det er hensikten til departementet. Vi håper for alt liv på klodens skyld at den hensikten ikke nås.

Konsekvenser for naturmiljø

Den naturvitenskapelige iskantsonen

Flere av blokkene foreslått i Barentshavet ligger i, eller svært nære, den maksimale utbredelsen for iskantsonen, som er definert til der det er 0,5% isfrekvens i april måned. Iskantsonen er et av de viktigste naturfenomenene i norske havområder. Varme og kalde vannmasser som møtes og gir grobunn for alger, planktoniske krepsdyr, fisk, sjøfugl, sjøpattedyr, isbjørn osv. gjør denne sonen til hjørnesteinen for livet i Barentshavet. Av hensyn til disse helt spesielle naturverdiene, bør virksomhet som oljeboring ikke tillates.

I utvidelsen av TFO-området som er på høring gjelder dette blokkene 7426/10, 11, 12, som ligger delvis innenfor den naturvitenskapelige iskantsonen (Figur 1.1)

(Figur 1.1, viser blokkene 7426/10, 11, 12, og overlappen med den vitenskapelige iskantsonen. Kartverktøy fra Barentswatch. TFO-data fra OD. Sammensatt av Naturvernforbundet.)

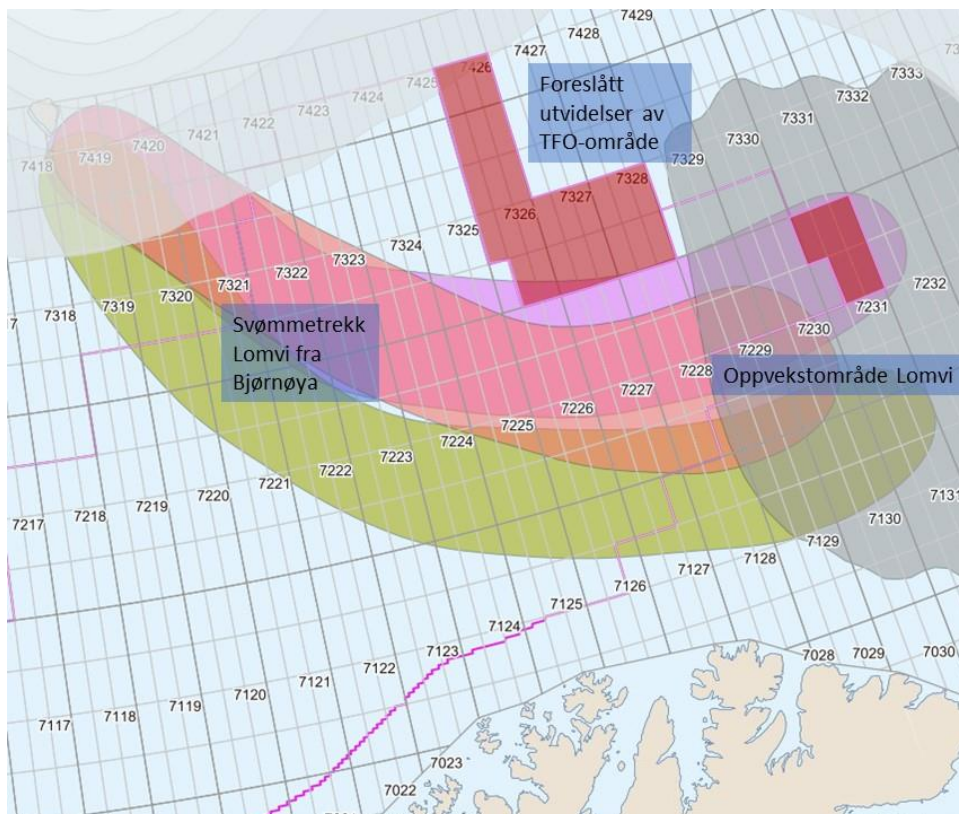
Sjøfugl

Barentshavet er et svært viktig område for flere bestander sjøfugl. Spesielt bestandene som hekker på Bjørnøya bruker delene av Barentshavet hvor TFO-området ligger i under hekkingen og svømmetrekket etter hekkingen. Men også sjøfugl fra Norskekysten og fra russiske områder finner vi i også i Barentshavet.

Vi er svært bekymret for at dagens TFO-område, samt de foreslåtte utvidelsene, dekker såpass store deler av sjøfuglens svømmetrekk og oppvekstområder. Under svømmetrekket er sjøfugl spesielt sårbar.

Lomvi er på rødlista. Bestanden på Bjørnøya er klassifisert som sårbar, mens de norske fastlandsbestandene er kritisk truet. Etter hekkingen svømmer hannen sammen med ungen gjennom Barentshavet, til oppvekstområdet i sør-øst. I denne fasen kan verken forelder eller ungen fly, og er derfor svært sårbar for inngrep, forurensing og utslipp.

Av de foreslåtte utvidelsene er spesielt 7231/1, 2, 3, 5, 6 bekymringsverdige. De ligger i lomviens midt i lomviens oppvekstområde, og oljevirksomhet der vil være en alvorlig risiko (Figur 1.2). Vi håper derfor departementet fjerner utvidelsene som er helt eller delvis innenfor svømmetrekk og oppvekstområde, av hensyn til sårbare sjøfuglbestander.

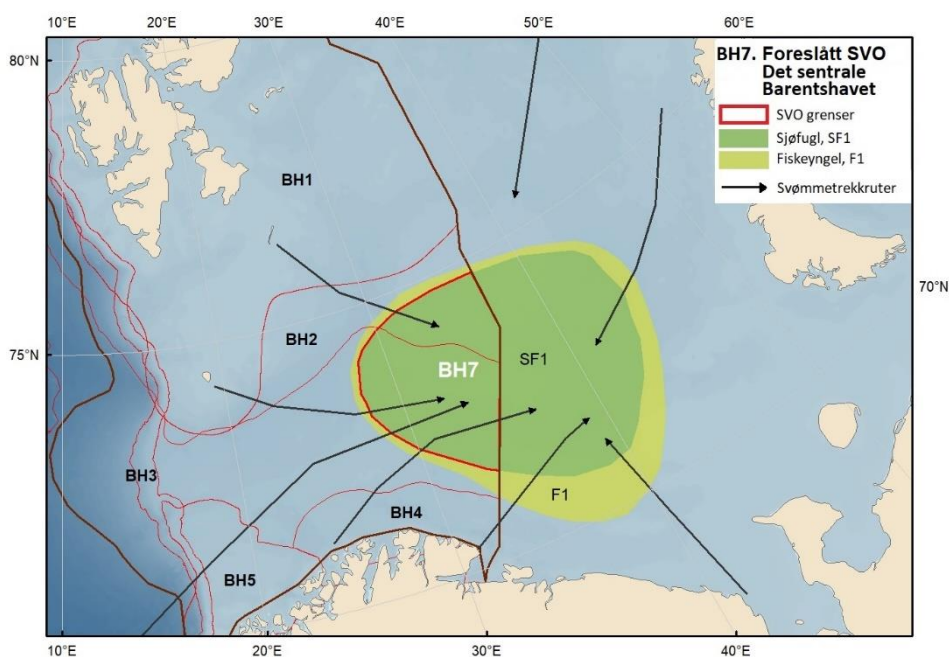

(Figur 1.2, Kart med TFO-utvidelse, 0,5% iskant, samt svømmetrekk og oppvekstområde for lomvi. Kartverktøy fra Barentswatch. TFO-data fra OD. Sammensatt av Naturvernforbundet.)

Kandidatområde for SVO

I arbeidet mot stortingsmeldingen om helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene som kommer i 2024 publiserte Havforskningsinstituttet i fjor en av flere underlagsrapporter. Her tar de for seg dagens SVOer, og eventuelle endringer og nye kandidater til SVOer. Blant annet foreslår Havforskningsinstituttet at SVO Iskanten flyttes til sørlig grense på 0,5% isfrekvens i april måned, målt 1990 til 2019. Dette styrker vårt innspill over, om at blokkene som er innenfor den naturvitenskapelige iskantsonen, fjernes fra TFO-området.

En av kandidatene til ny SVO er en i det sentrale Barentshavet. Området er svært viktig for fisk og sjøfugl. Det er her diversiteten av fiskearter er høyest. I tillegg er området endepunkt for svømmetrekk for lomvi og polarlomvi, og overvintringsområde for flere arter. I figur 1.3 kan vi se lokasjon for kandidatområdet. Området dekker det samme området som oppvekstområdet illustrert i figur 1.2, men er noe større.

(Figur 1.3. Kart over foreslått SVO Det sentrale Barentshavet. Kart fra Havforskningsinstituttet)

Vi ber departementet ta hensyn til prosessen med en helhetlig oppdatering av forvaltningsplanene for norske havområdene. De foreslåtte utvidelsene av TFO inn i dette området burde derfor ikke lyses ut, og dagens TFO-område burde innskrenkes slik at blokker som er innenfor kandidatområdet til ny SVO fjernes.

Konklusjon

Det er med stor bekymring vi ser hvordan tildelingspolitikken for olje og gasslisenser har utviklet seg de siste 10 årene, både i de nummererte konsesjonsrundene og i TFO. Gjennomgående ser vi at forslagene endres svært lite fra høringsrunde til utlysning og tildeling. Høringsrundene som denne oppleves som et spill for galleriet, en ren formalitet uten noen reell mulighet for å endre utfallet av utlysningen.

Vi vil på det sterkeste advare OED mot å fortsette denne linjen, da man risikerer at hele oljeforvaltningen mister legitimitet. Det gagnar verken oljeindustrien, forvaltningen eller sivilsamfunnet.

At vi miljøorganisasjoner finner tildelingsrundene lite tillitsvekkende burde være urovekkende for departementet, selv om det nok ikke er noen stor nyhet. I forbindelse med 25. konsesjonsrunde valgte vi å avstå fra å kommentere områdene som var foreslått tildelt for petroleumsvirksomhet nettopp av disse grunnene, ba departementet sørge for at miljøvitenskapen faktisk skulle ilegges vekt også i oljeforvaltningen, og at høringene faktisk måtte være reelle.

Da departementet i etterkant av dette lyste ut 25. konsesjonsrunde var det ikke gjort noen endringer fra forslaget til tildeling, og ingen miljøfaglige råd ble fulgt.

Det er oppsiktsvekkende at OED år etter år ikke ser ut til å få med seg at vi med stormskritt nærmer oss 2030 og 2050, årene da verden må ha redusert sine utslipp av klimagasser med henholdsvis 50% og 100%.

Vårt primære innspill til TFO 2022 er at den *må* avlyses.

Av erfaring regner vi ikke med at dette innspillet blir lyttet til. Derfor er vårt subsidiære krav at TFO 2022 må være den siste utlysningen av nytt areal for petroleumsvirksomhet på norsk sokkel. Å fortsette med nye utlysninger og tildelinger vil være et veddemål mot at Norge og verden klarer å begrense global oppvarming til under 1,5 grader.

På vegne av organisasjonene

Truls Gulowsen
Naturvernforbundet

Gina Gylver
Natur og Ungdom

Frode Pleym
Greenpeace Norge

Karoline Andaur
WWF Verdens Naturfond